

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep

0032 OSLO

1. oktober 2018

Høringssvar – forskrifter til ny sikkerhetslov.

Vi viser til Forsvarsdepartementets høringsbrev datert 02.07.2018 med forslag til tre forskrifter til ny lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven 2018).

Næringslivets sikkerhetsråd (NSR) er en medlemsorganisasjon som har som formål å forebygge kriminalitet i og mot næringslivet. Dette gjøres gjennom et formalisert og aktivt nettverk mot politi og offentlige sikkerhetsmyndigheter, og mot næringslivet. Organisasjonens stiftere er Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Finans Norge, Hovedorganisasjonen Virke, Arbeidsgiverforeningen Spekter, Norges Rederiforbund og Den Norske Krigsforsikring for Skib. Stifterne representerer bredden av norske private og offentlig eide virksomheter.

NSR uttaler seg sikkerhetsfaglig basert på innspill fra våre medlemmer og på den betydelige kompetanse som er samlet i våre fem ekspertutvalg.

Generelt

NSR antar at den nye sikkerhetsloven vil få følger for flere av våre medlemmer enn de som har vært underlagt sikkerhetsloven fra 1998. Det er derfor positivt at forskriftene til loven tar sikte på å kunne anvendes av mange forskjellige virksomheter.

Likevel opplever NSR at forskriftenes rammepreg vil kunne være meget krevende å forholde seg til, spesielt for virksomheter som ikke har erfaring med strukturert sikkerhetsarbeid fra tidligere. Vi er også bekymret for om de svært begrensede reguleringene medfører utvikling av forskjellig praksis i sikkerhetsarbeid mellom sektorene, også der dette ikke er begrunnet i sektorspesifikke hensyn. Den risikobaserte tilnærmingen som legges til grunn i forskriftene er i seg selv positiv, men vi er bekymret for at det ikke settes noen forutsetninger for risikostyringen og at det derfor vil være helt åpent hvilket nivå vurderingene i de forskjellige virksomhetene legges på. Dette kan også medføre ulik tilnærming til akseptabel restrisiko virksomheter imellom og på tvers av sektorer.

NSR vil vise til at skadepotensialet som kan oppfattes som begrenset i én sektor kan være større for samfunnet som helhet, og at en forutsetning med sikkerhetslovens forskrifter derfor må være å drive sikkerhetsstyring i et helhetlig samfunnsperspektiv.

På generelt grunnlag vil NSR derfor henstille til at forskriftene i noe større grad gir konkrete krav, og at dette detaljeres i senere veiledere fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Det vil trolig også dempe noe på behovet for koordinering på tvers av sektorer.

Sikkerhetsstyring

NSR er redd for at manglende tydelighet i virksomhetsforskriftens første kapittel vil innebære en nedprioritering av sikkerhetsarbeid i virksomhetene. Vi vil spesielt nevne de svært åpne formuleringene i § 2 (styringssystem). I dette kapittelet bør flere av bestemmelsene tydeliggjøre behovet for at det arbeides med forebyggende sikkerhet på tvers av fagområdene og at tiltakene bygger på et helhetlig og tverrfaglig sikkerhetsarbeid, slik også høringsnotatet synliggjør et behov for.

NSR har vanskelig for å se at det lar seg gjøre å jobbe praktisk med sikkerhetssamarbeid mellom virksomheter og mellom myndighetene og virksomhetene dersom det ikke videreføres et krav om at hver virksomhet må ha én definert sikkerhetsleder. En slik rolle, med stedfortreder, er også en forutsetning for at det er et gjenkjennbart kontaktpunkt i virksomhetene i kritesituasjoner. En slik sikkerhetsleder behøver ikke nødvendigvis å være en definert stilling, og vil for mange små virksomheter utgjøre en brøkdel av en definert persons arbeid. Den kan organiseres fleksibelt ut fra hver enkelt virksomhets behov, men vil være en nødvendig funksjon dersom sikkerhetsarbeidet skal fungere helhetlig og i en større sammenheng.

Vi ber derfor departementet vurdere et nytt første ledd i § 5, som kan lyde slik: *Virksomhetens leder skal utpeke én sikkerhetsleder med stedfortreder som skal kunne kommunisere direkte med virksomhetens leder i viktige sikkerhetssaker. Sikkerhetsleder skal forestå en helhetlig og tverrfaglig tilnærming til sikkerhetsrelaterte problemstillinger. Utover dette skal virksomhetens leder fordele.....*

Tilsvarende ber vi derfor også om en presisering i § 9 slik: *Virksomhetens leder skal årlig foreta en **helhetlig gjennomgang** av virksomhetens forebyggende sikkerhetsarbeid....*

Forutsigbarhet

NSR er opptatt av at forskriftene medfører tydelig forutsigbarhet i plikter og kostnader for virksomhetene. Virksomhetsforskriftens rammepreg gjør det utfordrende å forutsi hva de reelle pliktene for virksomhetene vil være innenfor den nye sikkerhetsloven.

Slik den nye sikkerhetsloven er bygget opp er det ikke umiddelbart mulig å si hvilket virkeområde loven får. NSR forutsetter at det legges opp til en rask definering av hva som er grunnleggende nasjonale funksjoner og etterfølgende utpeking av virksomheter og skjermingsverdige verdier. Denne utpekingen må skje i nært samarbeide med de virksomhetene det gjelder, på basis av et omforent forsvarlig sikkerhetsnivå, ref innspill gitt under "Generelt".

Leverandører og kostnader

NSR er opptatt av at forskriftene i minst mulig grad får følger for konkurransesituasjonen. Vi opplever at endringen i leverandørklaringsregimet som ble foretatt i 2016 er positiv i den grad leverandører kan ha mer langvarig og kundeuavhengig klarering. Vi oppfordrer til en videreutvikling av slike forutsigbare ordninger, f.eks. gjennom godkjenningsregimer for leverandører og rådgivere. Dette vil også kunne gi flere relevante leverandører og en vil unngå unødige prisøkninger som følge av at utvalget av leverandører reduseres. Statsministeren har i forbindelse med objektsikringshøringen i Stortinget vist til begrenset tilgang på leverandører, og vi ønsker å bidra til at myndighetene finner en løsning på dette f.eks. gjennom godkjenningsordninger. Likeledes må det jobbes aktivt med muligheten for å få rask overføring av sikkerhetsklarering av personell fra samarbeidende land. NSR anser at det er et statlig ansvar å sørge for lavest mulig kostnader for samfunnet i det forebyggende sikkerhetsarbeidet, samtidig som nasjonale sikkerhetsinteresser ivaretas.

NSR er opptatt av at nasjonale sikkerhetstiltak, slik som varslingssystemet for digital infrastruktur, også har nasjonal finansiering. Det vil kunne virke konkurransevridende dersom enkeltvirksomheter får nasjonalt pålagte sikringskostnader som deres konkurrenter ikke får.

Tidsmessige leveranser og avgjørelser fra myndighetene

NSRs medlemmer er avhengige av at det er tidsmessige leveranser og avgjørelser fra myndighetene innenfor sikkerhetsloven. Klarering av personell og leverandører må skje med en definert forventet saksbehandlingstid og klareringsmyndighetene må måles på hvordan de overholder denne. Varsling til myndighetene om anskaffelser må underlegges krav til behandlingstid for avgjørelser.

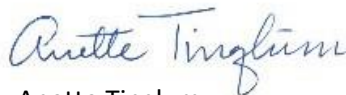
For utvikling av sikringstiltak er det avgjørende at myndighetene gir virksomhetene rettidig trusselinformasjon, slik at virksomhetene blir satt i stand til å gjennomføre nødvendige sikringsrisikoanalyser og implementere adekvate tiltak for å kunne oppfylle lovens hensikt best mulig. Vi har tidligere nevnt at denne informasjonen bør gis kostnadsfritt.

Det nye regimet med adgangsklarering har potensiale til å lette noe av personellsikkerhetsarbeidet. Det er derfor viktig at den nye ordningen implementeres raskest mulig.

Med hilsen,



Jack Fischer Eriksen
Direktør
Næringslivets Sikkerhetsråd



Anette Tinglum
Seniorrådgiver